

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 116/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a sudcov Ladislava Duditřa a Rastislava Kařřáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Sabínou Hodoňovou PhD., LL.M., advokátkou, Mariánske námestie 31, Žilina, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-15C/33/2018 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-15C/33/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-15C/33/2018 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **800 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyni do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. januára 2024 a prijatou na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 116/2024-11 z 28. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-15C/33/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 7 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a na vec sa vzťahujúceho spisu vyplýva, že na základe antidiskriminačnej žaloby sťažovateľa doručenej 17. októbra 2018 Okresnému súdu Bratislava I sa vedie konanie o zaplatenie rozdielu v starobnom dôchodku. Okresný súd vyzval 19. novembra 2019 Slovenskú republiku, konajúcu Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, ako žalovanú na vyjadrenie sa k žalobe. Žalovaná sa vyjadrila podaním doručeným súdu 11. decembra 2019 a súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k predmetnému vyjadreniu 21. júla 2020. Sťažovateľ doručil svoju repliku 3. augusta 2020 a zotrval v nej na žalobných dôvodoch.

3. Dňa 9. októbra 2020 bola vec prerozdelená novej zákonnej sudkyni, 26. októbra 2020 súd vyzval žalovanú na dupliku, ktorú žalovaná doručila 16. novembra 2020 a súd ju 15. januára 2021 zaslal sťažovateľovi na vedomie. Následne 5. mája 2021 súd určil termín pojednávania, ktoré sa uskutočnilo 25. júna 2021 a na návrh žalovanej bolo odročené na 24. september 2021 z dôvodu poskytnutia lehoty na vyjadrenie. Žalovaná doručila súdu svoje vyjadrenie 26. júla 2021 a pojednávanie konané 24. septembra 2021 bolo odročené na 5. november 2021.

4. Následne okresný súd na pojednávaní konanom 5. novembra 2021 rozhodol vo veci rozsudkom o zamietnutí žaloby. Podpredseda okresného súdu predĺžil lehotu na vyhotovenie predmetného rozsudku do 13. decembra 2021, ktorý bol 14. decembra 2021 odoslaný sporovým stranám.

5. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal 6. januára 2022 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4Co/100/2022-200 z 30. júna 2023, právoplatným 22. augusta 2023, tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V súvislosti s odvolacím konaním sa súdny spis nachádzal na krajskom súde od 8. júla 2022 do 3. augusta 2023.

6. Po vrátení veci z krajského súdu bol spis na základe rozvrhu práce prerozdelený novému zákonnému sudcovi, ktorý 11. januára 2024 určil vo veci termín pojednávania na 6. február 2024. Na tomto pojednávaní sťažovateľ z opatrnosti navrhol zmenu žalobného petitu, ktorú súd pripustil, následne po prednesení záverečných rečí vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil termín pojednávania na 12. marec 2024. Na tomto pojednávaní súd vyhlásil vo veci (v poradí druhý, pozn.) rozsudok a žalobu sťažovateľa opätovne zamietol. Predmetný rozsudok sa aktuálne doručuje stranám sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta postup mestského súdu (pôvodne okresného súdu), keďže v dôsledku súdnej reformy je spis od 1. júna 2023 vedený na mestskom súde, a tvrdí, že napadnuté konanie trvá už viac ako 5 rokov a od vrátenia veci z krajského súdu nebol podľa jeho tvrdenia vo veci uskutočnený žiaden ďalší úkon.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

8. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti pripustil, že v období od 17. októbra 2018 do 19. novembra 2019 (viac ako rok, pozn.) a od 11. decembra 2019 do 21. júla 2020 (takmer osem mesiacov, pozn.) nastala v konaní nečinnosť súdu. Uvádza, že v ostatnom období súd konal plynule, hospodárne a bez prietáhov a poukazuje na obdobie od júla 2022 do augusta 2023, keď vo veci konal krajský súd.

9. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril aj zákonný sudca, ktorý uviedol, že po vrátení veci z krajského súdu sa v dôsledku celkovej zaťaženia súdneho oddelenia vecou zaoberal v januári 2024, keď nariadil pojednávanie na 6. február 2024. Je teda zrejmé, že sťažovateľ doručil ústavnú sťažnosť dva dni predtým, ako dostal predvolanie na pojednávanie. Zdôraznil, že na ďalšom pojednávaní konanom 12. marca 2024 súd vo veci rozhodol, a preto sa domnieva, že k subjektívnym prietahom z jeho strany nedošlo.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnými sťažnosťami a so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení, že postupom mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu, pozn.) v konaní o jeho antidiskriminačnej žalobe došlo k zbytočným prietahom.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné sudy) vec len

prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

14. K vzniku zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

16. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od skutkovej zložitosti veci. Po právnej stránke možno danú vec, rozhodovanie súdu v spore o zaplatenie rozdielu v starobnom dôchodku na základe antidiskriminačnej žaloby, považovať za štandardnú. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

17. Druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania, v ktorom neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k predĺženiu konania.

18. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu) v napadnutom konaní, ktoré začalo v októbri 2018 a dosiaľ nebolo právoplatne skončené. Konanie pred okresným súdom sa viedlo tri roky a deväť mesiacov a po vrátení veci z krajského súdu sedem mesiacov, teda celkovo štyri roky a štyri mesiace, z toho, ako to pripustil aj samotný mestský súd, došlo k nečinnosti súdu celkovo v trvaní jedného roka a ôsmich mesiacov. Nemožno ale prisvedčiť námietke sťažovateľa, že v čase podania ústavnej sťažnosti súd vo veci nekonal, keďže nariadil vo veci pojednávanie a do dvoch mesiacov aj meritórne rozhodol.

19. Ústavný súd ďalej uvádza, že pri otázke posúdenia, či vo veci došlo k zbytočným prietahom, je potrebné vychádzať z kontextu celkových okolností prípadu. Vzhľadom na zrušenie (prvého) rozsudku okresného súdu odvolacím súdom došlo k predĺženiu konania, aj keď obdobie konania pred krajským súdom nemožno pripísať na ťarchu mestského súdu.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

21. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak to je aj v prípade sťažovateľa, ktorý žiada priznať mu finančné zadosťučinenie 7 000 eur.

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Ústavný súd považoval za primerané so zreteľom na všetky okolnosti prípadu [doba konania pred mestským súdom, predtým okresným súdom (celkovo vyše štyri roky), doba nečinnosti súdu v trvaní 20 mesiacov a skutočnosť, že vo veci bolo rozhodnuté krátko po podaní ústavnej sťažnosti] priznanie finančného zadosťučinenia 800 eur (bod 3 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovet (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“; § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky]. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 predstavuje sumu 343,25 eur a režijný paušál sumu 13,73 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, tak predstavuje 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu).

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

30. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2024

Libor Duľa
predseda senátu